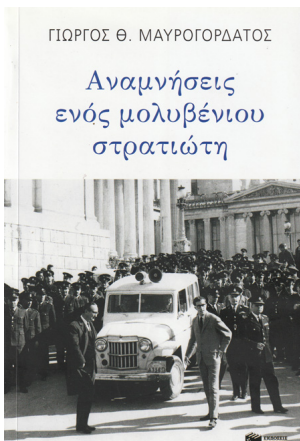

Στα τέλη του θέρους αναγνώ στηκε, τότε που από την μια επιθυμείς να απομακρυνθεί η θέρμη της εποχής αλλά από την άλλη δεν θες που μικραίνουν οι μέρες και κάπως έτσι κύλησε και η ανάγνωση, ανάμεσα σε κάπως συγκρουόμενα συναισθήματα. Παίζει κάποιο ρόλο η εποχή, καθώς ς τμήματα διαβάστηκαν παρά θιν' αλός και άλλα οίκαδε. Για κάποιον δε, που άντεξε μόλις ένα εξάμηνο σε ανώ τερη του κράτους σχολή, αυτές οι συνθήκες ανάγνωσης αποκτούν επιπρόσθετη σημασία.

Συνεπώς, ο αναγνώστης περί ου ο λόγος, βαρύνεται με το μειονέκτημα της μικρής εμπειρίας από την λειτουργία των Α.Ε.Ι., αλλά ταυτόχρονα διατηρεί το πλεονέκτημα της αντικειμενικότερης κρίσης καθότι υπήρξε περισσότερο παρατηρητής και λιγότερο συμμετέχων.

Είναι πολύ δύσκολο αν όχι αδύνατον να αμφισβητηθούν κάποιες σταθερές, από τις αφηγήσεις του συγγραφέα, όπως τουλάχιστον προβάλλονται από τον ίδιο. Έσκυψε με επιμέλεια στις σπουδές του, έδειξε ευαισθησία σε φοιτητικά, αργότερα σε κοινωνικά και πολιτικά θέματα, επέδειξε αφοσίωση στο ακαδημαϊκό του έργο καθώς και ακατάβλητη εργατικότητα.

Όλα αυτά είναι εν δυνάμει πολύ ισχυρές ιδιότητες για μια πετυχημένη καριέρα, αλλά στο μονίμως δοκιμαζόμενο και ταραγμένο τόπο μας τα πράγματα είναι αρκούντως περίπλοκα.

Όχι ότι ο Γ.Θ.Μαυρογορδάτος δεν έχει αναγνωρισμένα ξεχωριστή πορεία, αλλά οι εμπειρίες του μας αφηγούνται τις εξωθεσμικές συνθήκες που συνάντησε, για να τεθεί διακριτικά.

Χρήσιμη η καταγραφή του καθώς διαφαίνεται ότι οι ολοένα προστιθέμενες αρνητικές εμπειρίες διαπλάθουν τον χαρακτήρα και τη συμπεριφορά του, δίνοντας τη θέση του «απέναντι» σε αυτό που βιώνει στις αίθουσες των Α.Ε.Ι., ενώ προσπαθεί να παραμείνει πιστός σε αυτό που θεωρεί ως σωστό μοντέλο ακαδημαϊκού. Πράγμα εκ των συνθηκών δύσκολο.

Εμπλέκονται πολλοί επώνυμοι στην αφήγησή του, τους οποίους γνώρισε, συνεργάστηκε αλλά όχι πάντα με θετικό αποτέλεσμα. Τα περιγράφει με τεκμηριωμένες απόψεις. Επίσης αναφέρονται όλα όσα θεωρεί ότι έβλαψαν την δημόσια ανώτατη παιδεία, είτε λόγω κακής αντίληψης είτε λόγω κακής εφαρμογής, ιδέ νόμο πλαίσιο.

Είναι αναλυτικός, καταθέτει με λεπτομέρειες συμβάντα, διαλόγους, γεγονότα και εκφράζει απόψεις που με βεβαιότητα δεν θα αρέσουν σε συγκεκριμένες ομάδες πολιτών. Όπως π.χ. όταν σημειώνει (σ.230): *«Από τα φοιτητικά μου χρόνια θεωρώ επιστημονικά απαράδεκτη και τελικά ολέθρια την βαθιά ριζωμένη τάση να ασχολούμαστε με τους Έλληνες και την Ελλάδα σαν να μην υπάρχει ο υπόλοιπος κόσμος. Και μάλιστα να συνεχίζεται αυτή η συλλογική ομφαλοσκόπηση ή ο οιονεί «εθνικός αυτισμός» από το Δημοτικό και το Πανεπιστήμιο –ακόμη και μέχρι τις διδακτορικές διατριβές που αγνοούν αγέρωχα την εμπειρία άλλων χωρών»*.

Ή ακόμα (σ.94) *«Δεν υπήρχε θέση για μένα στο ΠΑΣΟΚ, ούτε στο σύστημα διακυβέρνησης που εγκαθίδρυσε –ούτε καν με «τεχνοκρατική» ιδιότητα. Μπορεί να με γνώριζαν και να με εκτιμούσαν από παλιά, αλλά δεν ήμουν «δικός τους», ούτε μπορούσα ξαφνικά (και πειστικά) να γίνω, όπως έγιναν άλλοι. Γενικά στη χώρα επικρατούσε μια μισαλλοδοξία χωρίς προηγούμενο σε περίοδο ομαλότητας»*

Με μια μικρή διάθεση αμφισβήτησης πάντως, ας τεθεί η άποψη ότι ουσιαστική περίοδος ομαλότητας με την πλήρη έννοια στο τόπο ίσως να μην υπήρξε, δεδομένων των συνθηκών. Όπως ο Εμφύλιος και το μετεμφυλιακό κλίμα, όλη εκείνη ταραγμένη περίοδος με τις επιπτώσεις της, η απουσία δικαιοσύνης, το πραξικόπημα της 21ης, η ατιμωρησία των βασανιστών, το αγκάθι της ένοπλης βίας, για να μην πάμε πιο πίσω και κάνουμε λόγο για 4η Αυγούστου. Η προίκα της ανωμαλίας δεν είχε σβήσει, είχε κι έχει αφήσει στίγματα παντού.

Απομένει κάπως στυφή η αντίληψη, ότι η ακαδημαϊκή αρένα δεν έχει πολλά διαφορετικά γνωρίσματα από τις υπόλοιπες επαγγελματικές. Παρατηρούνται τα ίδια ανταγωνιστικά γονίδια, με έναν ανταγωνισμό που συχνά χαρακτηρίζεται από χαμηλά κίνητρα. Οι επαφές οι διασυνδέσεις, οι γνωριμίες έχουν και εδώ το ρόλο τους, ενώ πολλές υποθέσεις μπορεί να έχουν άγριες εκτροπές. Μια αφελής προσέγγιση θα ήθελε ο χώρος, λόγω της παρουσίας φωτισμένων, καλλιεργημένων προσωπικοτήτων, να είναι διαφορετικός. Αλλά φεύ όχι. Η ένταση της αντιπαλότητας είναι ψηλή, η ηθική δεν είναι κυρίαρχη και το πεφωτισμένο των πρωταγωνιστών δεν αποτελεί εγγύηση καθαρών συνθηκών.

Κοντά σε αυτό παραθέτει μια ακόμα πραγματικότητα (σ.206): *«Για πολλούς το Πανεπιστήμιο είναι προπαντός ένα τίτλος, μια βιτρίνα, για την εξυπηρέτηση άλλων σημαντικότερων για τους ίδιους δραστηριοτήτων, μέσα από ιδρύματα, κέντρα, αρχεία, τράπεζες, εταιρείες ΜΜΕ, δικηγορικά γραφεία, ιατρεία, κλινικές, τεχνικά γραφεία, κ.ο.κ. Ενώ για μένα ήταν η μοναδική δραστηριότητα από την αρχή μέχρι το τέλος»*.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν ο αναγνώστης δεν έχει περάσει ούτε από το απέναντι πεζοδρόμιο Ελληνικής Ανώτατης σχολής, έχει πολλά να πληροφορηθεί για τον τρόπο που κινήθηκαν τα δημόσια πράγματα τη χρονική περίοδο που καταγράφει ο συγγραφέας.

Τούτο δεν σημαίνει, ότι οι αράδες αυτές απαραίτητα συναινούν στην ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, τουλάχιστον με τον τρόπο και τον χρόνο που επιχειρείται να γίνει. Η ευρύτερη απαξίωση ενδεχομένως και σκοπίμως των Δημόσιων φορέων, με την παράλληλη υποχώρηση της όποιας κοινωνικής πολιτικής δεν συνιστούν πολιτικό πολιτισμό ειδικά εκεί όπου ο ιδιωτικός τομέας καλπάζει ανεξέλεγκτος.